

Семинар – практикум по теме
«Формирование элементарных представлений
у детей дошкольного возраста»
«Ориентировка во времени»

Воспитатель :
Софронова Татьяна Ильинична
УПД: высшее

2025г.

Сыала: Сэттиэлэ күннэрин, суукка чаастарын, дьыл кэмнэрин, ыйдары хайдах үөрэтии барылын быһаарыы.

Иитэр – үөрэтэр соруктара:

1. Оҕо тылын саппааһын байытыы, түргэнник толкуйдуур дьоҕуру сайыннарыы.
2. Суукка чааһын, сэттиэлэ күннэрин, дьыл кэмин, ыйдар өйдөбүллэрин быһаарыы, үөрэтии, чингэтии.
3. Оҕо болҕойон истэрин ситиһии.

Туттуллар материаллар: араас нагляднай материаллар, ойуулар.

Чаастар а	Соруга	Туттар ньымалара	Туттар тэрилэ	Иитээччи дьайымала	Оҕо дьайымала	Торумнаммыт түмүк	Бириэмэтэ
Кирири чааһа	Оҕо болҕомтотун тардыы	Тылынан, көрдөрөн		-Үтүө сарсыарданнан оҕолоор. Бэйэ-бэйэбитигэр мичээрдэһэбит. Уна өттүбүтүгэр хайыһан мичээрдиибит, онтон ханас диэки хайыһан мичээрдиибит. - <i>Хороон аабы:</i> Бүгүнгү Чэбэр күнгө Толкуйум тобулуннун. Билиим эбилиннин Санаам сайыннын – диэн туран дьарыкпытын саҕалыыбыт.	-Оҕолор эппиэттииллэр, мичээрдииллэр, үтүктэллэр	Оҕолор дьарыкка бэлэм буоллулар	1 мүн
Сүрүн чааһа	-Оҕо тылын саппааһын байытыы-ханатыы, түргэнник	Ыйытыыл ар		1. Сэттиэлэҕэ хас күн баарый, ким билэрий? маладьыастар! (7) -Чэийин, эрэ сэттиэлэбит күннэрин бэрээдэгинэн	-Оҕолор эппиэттэрэ Ааҕаллар	Боппуруоска толру эппиэттииллэр	3мүн

	толкуйдуур дьобуру сайыннары ы.			аабыаххайын эрэ. -Аны “Сэттиэлэ күннэрин” туһунан бэртээхэй хоһоонноохпун. Аан күн - мин уһуйааммар кэлэбин, Ханыы күн – ахсааны үөрэттим, Орто күн – таһырдыа оонньоотум, Чэбэр күн – ырыа-хоһоон үөрэттим, Чөл күн – эппин – хааммын эрчийдим, Сүбэ күн – дьоммун кытта сүбэлэһэн сынньанным, Өрөбүл күн – өрөөбүччэ табаарыстарбын төрөөбүт күммэр ыһырдым.	Хоһоону үтүктэллэр		
			Хартыына лар	2.Суукка чааһа. Онтон оҕолоор, бу билигин ханнык суукка чааһай, ким билэрий? Ханнык суукка чааһыгар уһуйааммытыгар кэлэбитий, дьарыктанабытый?	-Сарсыарда		2 мүн
				-Ханнык суукка чааһыгар			

			биһиги оонньоон, эбиэттээн баран сытан сынньанан утуйан ылабытый? -Киэһээннибитин аһаатыбыт, дуоһуйа оонньоотубут ханнык суукка чааһа кэлэрий? (толкуйдаан баран этэллэр. -Дьон, сорох кыыллар, көтөрдөр ханнык суукка чааһыгар утуйан сынньаналлара буолуой? <i>Сынньалан:</i> Харахха эрчиллии: Аан күн – харахпытын үөһээ, аллараа көрөбүт, Ханыы күн – уна - ханас көрөбүт, Орто күн – түргэн – түргэнник симириктиибит, Чэбэр күн – эргиччи көрөбүт, Чөл күн – харахпытынан үөһээ, аллараа, уна - ханас көрөбүт.	-Күнүс -Киэһэ -Түүн		5 мүн
--	--	--	--	--	--	-------

			Сүбэ күн – харахпытын ытыстарбытынан имэрийэбит, Өрөбүл күн – мичээрдиибит. -<i>Оонньуу</i>: “Тэс уонна нэлэс” Сөбүлэхэр буоллаххытына “тэс гынабыт, онтон сөбүлэспэт буоллаххытына “нэлэс” гынабыт. - Сарсыарда оҕолор уһуйаанга кэлэн маннай сэрээккэлиллэр. - Күнүс ый тыгар. -Киэхээ дьыэ кэргэнинэн бары бииргэ мустан киэхээнни аһылыкпытын аһыыбыт -Түүн оҕолор таһырдыа оонньуулар. 3. Дьыл кэмнэрэ: Хоһоон: “Бу хаһан буоларый?” Тымныы тыал сипсийэр, Сэбирдэх үнкүүгэ эргийэр, Кус – хаас айманан Соҕуруу дойдуга көтөр.			2 мүн
--	--	--	---	--	--	-------

				Бу хаһан буоларый? Тула өттүм чэбдик, ыраас, Тунал манан хаар сытар, Бочугурас, улар суола Ырылыйан бу көстөр. Бу хаһан буоларый? Үрүйэбит сүүрүгэр, Харалдыкка оҕо мустар, Ньургунуну буланнар, Үөрэ – көтө сэргииллэр. Бу хаһан буоларый? Дьэдьэн – отон тэтэрэр Куйаас күнэ, дьэ, үүннэ. Ходуһаҕа оту мунньан Оҕо – аймах айманар. Бу хаһан буоларый? 4.Уон икки сахалыы ыйдар: Тохсунньу, Олунньу, Кулун тутар, Муус устар, Ыам ыйа, Бэс ыйа, От ыйа, Атырдьах ыйа, Балаҕан ыйа, Алтынньы, Сэтинньи, Ахсынньы. 5.Оонньуулар, таабырыннар,	-Күһүн -Кыһын -Саас -Сайын -Тэнгэ аахсаллар -Оҕолор		4 мүн
--	--	--	--	---	---	--	-------

				өс хоһоонноро.	оонньууга кыттыыны ылаллар, таабырын таайсаллар		
Түмүк чааһа	Чинэтии	Ыйыталаһ ыы		Түмүк. -Бүгүннү дьарыкка тугу билигит? Тугу сөбүлээтигит? Тугу эбии билиэххитин баҕарабытый? о.д.а. ыйытыылар.	-Оҕолор эппиэттэрэ		2 мүн